

TRUBUNA

ŠTUDENSKI LIST

ŠT.16

LETNIK XXI

LJUBLJANA, 20. MARCA 1972

CENA 1Ndin

„Premodri birokrati—praktiki . . . ti dedni zakupniki političnega razuma bodo . . . s preroško vzvišenostjo pripomnili, da branilci svobode tiska mlatijo prazno slamo, češ da je blaga cenzura boljša kot groba svoboda tiska. Mi pa jim bomo odvrnili, kot Spartanca Spertija in Bulis perzijskemu satrapu Hidarnu: „Hidarno, sveta, ki nam ga daješ, nisi pretehtal z obeh strani. Kajti, eno, kar nam svetuješ, si okusil, onega drugega pa nisi. Ti namreč veš, kaj pomeni biti suženj; svobode pa še nikoli nisi okusil, in ne veš, ali je sladka ali ne. Kajti, če bi jo okusil, bi nam svetoval, da se zanjo borimo ne le s kopji, temveč tudi s sekirami.“ (K. Marx: Birokratija i javnost, Beograd 1965, str. 118).

F. Adam

(ali kaj se dogaja v Jugoslaviji)

Čeravno sem nameraval na kratko informirati o zapletenih, sodnih procesih ipd. v zadnjem času pri nas, se vendar nisem mogel omejiti zgolj na novinarski prikaz: po nekakšni potrebi, toliko sem moral vsaj nekoliko širše analitično obdelati ves ta čas konfliktosti in protistoj, v katerih živimo.

„Pravi mistifikatorji in sovražniki družbenega napredka so lahko samo tisti, ki zrcelijo „arcanae dominationis“: stari inkvizitorji in moderni birokratski cenzorji.“ (dr. Tadić: Poredak i sloboda, str. 227)

Uporabil sem besedo konfliktost. Smo na področju, ki se v sociologiji imenuje teorija socialnih konfliktov (glej o tem: Tribuna št. 14 — Družbeni konflikti). Kakšne vrste konfliktos so prisotne pri nas in kdo so njihovi akterji? To je preobsežna tema, ki je niso do kraja preučili niti jugoslovanski sociologi na posebnem simpoziju, zato bi se omejili samo na določene aspekte in določene akterje konfliktosti v našem prostoru.

Po že „legendarni“ 21. seji predsedstva ZKJ in po 2. konferenci ZKJ je politična situacija dobila nove dimenzije. Z eskalacijo hrvatskega nacionalizma je bila ogrožena legitimnost institucionalnega in vrednostnega sistema jugoslovanske države. Politične (partijske) garniture so, ko je bila kriza že na visku, energično reagirale. Problem je bil rešen, njegovi akterji likvidirani politično. V tem se skriva napaka in vir novih nasprotij. Uradno sprejeta analiza nam sploh ne razjasni (in niti ne more) bistvenih razsežnosti tako hrvatskega nacionalizma kot drugih konfliktnih pojavov (o tem govori tudi sociolog dr. M. Popović: Student 2/1972, str. 5).

Filozofska revija „Praxis“, ki je v tretji in četrti številki med drugim temeljito obravnavala z nacionalizmom, je na tem, da jo popolnoma likvidirajo. Paradoks je le navidezen. Marksistična pozicija te revije I., brezobzirna kritika vsega obstoja (ečega“) je že dolgo let predmet napadov in obtoževanj s strani politokracije. Pojasnilo daje sociolog N. Popov.

„Namreč, poskusi uporabiti dialektično metodo v analizi današnjega socializma naletijo na odpore tistih ideologov, ki bi vsekakor hoteli omesti njeno uporabo izključno v analizi kapitalizma, v upanju, da njegov eventualni propad ne bi ogrozil temeljev njihove dominacije.“

(Prolegomena za sociološko istraživanje društvenih sukoba: Praxis, Dokumenti i un — lipanj 1968). Za celotno kronologijo Praxisa glej žepno izdajo G. Petrović, Čemu Praxis. Tudi na 21. seji in II. konferenci ZKJ je bilo ponovno poudarjeno nezadovoljstvo z obstojem Korčulanske letne sofe. Prav tako že dalj časa poslušamo ostre kritike na račun nezadostne socializacije naših univerz (V. Arzenšek). To bi pomenilo, da so nekateri profesorji in študenti (prevedo kritični do družbene stvarnosti. Ob tem bi opozoril na članek, objavljen v Studentu 2/1972, v katerem avtorica zelo pikro govori o sovražnem odnosu Hovoverja (šefa FBI) in Agnewa (podpredsednika vlade ZDA) do študentov in profesorjev v ZDA, pri tem pa hinavsko molči o situaciji v lastni državi).

A atmosferi partijske konsolidacije, iskanja razrednega sovražnika in „kontrarevolucionarnih sil“ je prišlo tudi do likvidacije nekaterih levo usmerjenih revij (Praxis, Uj simposium, zamenjava uredništva Studenta, poskus onemogočenja Tribune) in kar je še najbolj tragično, do političnih procesov v Novem Sadu in Beogradu. Pa to vendar ni nič neobičajnega, saj je tako in podobno obračunavanje z družbeno-kritičnimi časopisi, knjigami in osebnostmi že tradicija. N. Popov pravi:

„Treba je zabeležiti vsaj kot memento, da „od Triglava do Gjevgljelije“ akorekoč ni niti enega mladinskega in študentskega lista, ki v zadnjih trih letih ne bi bil predmet prepovedi, sodnih preiskav in političnih pritiskov.“ (prav tam)

Karakteristična je tudi izjava profesorja, ki je sodeloval v junijskih demonstracijah 1968 v Beogradu: „Tudi sam sem pred vojno sodeloval pri študentskih demonstracijah in bil v spopadih s tedanjo policijo, toda nekaj podobnega, kar se je dogajalo v Novem Beogradu, nisem nikdar doživel.“ (prav tam) Zaplemb in policijskih preiskav je bilo veliko. Sodni proces proti Mijanoviću je bil v Ljubljani e

Svoboda, ki je le za pristaše vlade in za člane partije — čeprav je njihovo število ne vem kako veliko — ni prava svoboda. Svoboda je Svoboda tistih, ki mislijo drugače.
(rosa luxemburg)

den izmed povodov za radikalizacijo študentov in za nastanek študentskega gibanja, ki je svojo kulminacijsko točko doseglo v aprilu in maju 1971.

Vesti, ki prihajajo iz Novega Sada in Beograda nam povedo samo eno: kritika in svobodna misel se umikata.

Novi Sad: M. Čanadović, sekretar pokrajinskega komiteja in član predsedstva ZKJ, je v te itak moreče okolje Novega Sada in Vojvodine vnesel še dodatne momente takimenovane trde roke. Da ta trda roka ne drži križem rok, nam pričaj o sodni procesi in prepovedi. Preganjana je zlasti revija Uj Simposium (izhaja v madžarskem jeziku). Bila je dvakrat prepovedana, toda birokracija se s tem ni zadovoljila, šla je do konca. Na prvem procesu (21.2.1972) je bil avtor inkriminiranega članka študent Šnador Roža obsojen na tri leta strogega zapor. Obtožnica ga bremeni, „da je negiral to diskvalificiral našo zunanjo politiko, pom oč nerazvitim in jugoslovansko mednarodno sodelovanje.“ (Delo 22.2.1972) Od govorni urednik Oto Tolmaj pa je bil obsojen na eno, pogojno na dve leti. Na drugem procesu je bil gradbeni tehnik in študent Miroslav Mandić obsojen na leto o d n i z a p o r a. „zaradi spodbujanja ugleda države, žalitve njenih organov v ter predstavnikov in širjenja lažnih vesti v svojem članku o snemanju filma Sutjeska“ (Delo 24.2.1972) Bivši (?) odgovorni in glavni urednik (že omenjeni) O. T. pa je dobil zaporno kazen šest mesecev, pogojno dve leti. To še ni vse. Prepovedana je bila tudi filmska kronologija, ki jo je izdelal filmsko podjetje Neoplanta. Prav tako je prepovedan film K. Aćimović — Godine, Zelimir Žilnik pa mora svoj film sam cenzurirati, da bo lahko prodajan. Toda to so verjetno samo glavnne stvari, ne vemo še vsega.

Ta birokratska idilika Novega Sada nam kaže podobo časa, za katerega so mi slili, da je že zdavnaj minil. Kako naj si razlagamo, da nekdo na neki članek, objavljen v neki reviji, pa naj bo ta članek kakršnekoli vsebine, dobi tri leta zapora.

Beograd

Prav gotovo je beograjski javni tožilec rekorder v prepovedih publikacij. Zadnji izmed prepovedanih časopisov je bil Student, ko je ponatisnil iz 3. številke prepovedane Tribune članek, ki sicer ni bil sodno inkriminiran (odprto pismo 1.1.72, ki so ga napisali člani ZK na „Tribuno“ in katerega je ljubljanski javni tožilec pohvalil, da predstavlja „družbeno kritiko“, njegov beograjski kolega pa ga je prepovedal. Naslednja underground številka „Studenta“ je zlasti pri partijskih ljudih naletela na grozovit odpor in je bila kasneje vzeta iz prodaje. Uredniki, ki so to številko sestavili (Vučelić, Aćin in Bošković) so že v sodni preiskavi in jih vsak čas čaka proces. Seveda je prišlo do zamenjave uredništva. V 11. številki Tribune sta bila objavljena dva sestavka (uredništva in sporočilo FOSS-a FF v Beogradu), ki opozarjata na nekatere nepravilnosti in nezakonitosti pri aretaciji študentov. Milana Nikolića in Pavluske Imsirovića. Naši zahtevi po javnosti kazenskega postopka in vsebinskem poročanju sta ostali neizpolnjeni (sploh ne vemo, komu naj oglasimo svoje ogorčenje in jezo).

21.2. pa se je za zapah znesla še Jelka Klapić, diplomirani sociolog. (po 118 členu KZ). Šele po enem mesecu je bila prvič zaslišana (kot smo izvedeli).

Po novicah, ki smo jih dobili, je kritično publicistično delo skoraj zamrlo. Priprava zveznega zakona o onemogočanju zlorabe svobode tiska in drugih sredstev obveščanja.

Ta zakon dovoljuje vsakemu javnemu tožilcu, da odloča o prepovedi neke publikacije ne glede na to, ali je tiskana na njegovem področju ali ne. To pomeni, da lahko npr. javni tožilec v Skopju prepove Tribuno ali Komunisto (ali Dolenjski list) in to velja za celo državo. Katere oblastniške skupine insistirajo na sprejetju tega zakona, je težko ugotavljati, ker so nam ozadja političnih spletk in borb nepoznana. Da pa je to v zvezi z vlogo, ki jo opravljajo in sem jo opisal, je jasno. Na srečo pa nekateri forumi in politiki ostro nasprotujejo sprejetju tega zakona. Tako Zveza novinarjev (gl. Delo 24.11.72 in Sekcija za informiranje Zvezne konference SZDL (Delo 24.25.11.72). Tudi E. Kardelj se je zelo ostro izrazil proti temu zakonu: „... potem pa bi partijski forumi, namesto da bi vplivali na komuniste, ki delajo v javnih obcih, začeli javnega tožilca uporabljati kot svoje orodje za dirigiranje tisku, kar je po mojem mnenju dosti bolj nevarno.“ (Delo 29.11.72)

Zgodovinska praksa je pokazala, da je imela R. Luxemburg prav, ko je Lenin a in druge sovjetske voditelje opozarjala na to, da z zamrtnje svobode tiska, govora in s prepovedjo opozicije pride do vsesplošne stagnacije v deželi, ki je izvedla socialistično revolucijo.

ZAHTEVAMO PRENEHANJE POLITIČNIH PROCESOV IN IZPUS TITEV ŽE OBSOJENIH ŠTUDENTOV!

12345678

STALIŠČE IO SŠ LVZ O PROGRAMSKI USMERITVI RADIA ŠTUDENT

- 1) Radio Študent je organ SŠ in je v tem okviru soustvarjalec in posredovalec študentske politike in študentskega načina življenja. Razumljivo je, da se njegovo poročanje in uveljavljanje ne moreta prevesti v celoti na tradicionalne predstave o radijskem mediju in da bo med njimi vedno obstajala neka razlika.
- 2) IO SŠ LVZ se strinja s programsko usmeritvijo radia, z njegovo kritično angažiranostjo v politiki in v iskanju novega komunikacijskega načina. Takšno iskanje predstavlja seveda tveganje, ki se včasih tudi izjalovi. Ras je prišlo do nekaterih oddaj, ki niso bile dovolj domišljene, vendar pa smo prepričani, da so bile samo manjši spodrsiljavi v celotnem delovanju.
- 3) Preveliko poudarjanje posameznih spodrsiljajev ne vodi k razumevanju globalnega koncepta radia kot študentskega medija. Vztrajanje z golj na tem bi bilo znak pregnatizma, ki ne more kritično spremljati celotne dejavnosti radia.
- 4) Odklanjamo pavšalno kritiko tistih, ki radia ne poslušajo in ga ne p oznaajo, pa kljub temu o njem sodijo.

Ljubljana, 28. II. 1972

IO SŠ LVZ

VSEM DELOVNIM ORGANIZACIJAM S PODROČJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA, ZNANOSTI, KULTURE IN TELESNE KULTURE

Seznajamo vas z vsebino okrožnice, ki jo je v zvezi s polaganjem depozita pri investicijskih vlaganjih poslala služba družbenega knjigovodstva, centrala za Slovenijo, vsem svojim organizacijskim enotam na območju SR Slovenije (okrožnica št. 79 K, št. 332).

Delovne organizacije s področja izobraževanja in vzgoje, znanosti, kulture in telesne kulture (področje 9 nomenklature dejavnosti) so dolžne ob nabavi strokovnih knjig, knjižnic in raznih učil in drugih pripomočkov plačati depozit, če ta vlaganja vodijo v svojih knjigah kot osnovna sredstva.

V zvezi s tem opozarja okrožnica SDK na II. točko odredbe o delovnih pripravah, ki se štejejo za obratna, ne pa za osnovna sredstva delovnih organizacij (Uradni list SFRJ, št. 9/58, 8/67 in 21/69). Po tej točki zgoraj naštetih delovnih organizacij s področij družbenih služb lahko stvari, ki so specifične za njihovo poslanje (po namenu in drugih lastnostih pa ustrezajo stvarim, ki sestavljajo kategorijo 7 iz Nomenklature osnovnih sredstev Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje iz leta 1953), vodijo kot osnovna ali obratna sredstva, v skladu s svojimi potrebami in pogoji poslovanja. Tako lahko vodijo te delovne organizacije kot obratna ali osnovna sredstva stvari iz skupin kategorije 7 kot so šolska učila, učni pripomočki, učne knjige, strokovne knjige, laboratorijska oprema, merilni in kontrolni instrumenti, magnetofoni, gramofoni, športni rekviziti, gledališka garderoba in dekor ter drugo. Ne velja pa to za stvari, ki sestavljajo poslovni inventar (računski, pisalni stroji in drugi pisarniški stroji, blagajne, omare in podobne stvari, ki so poslovno pohištvo).

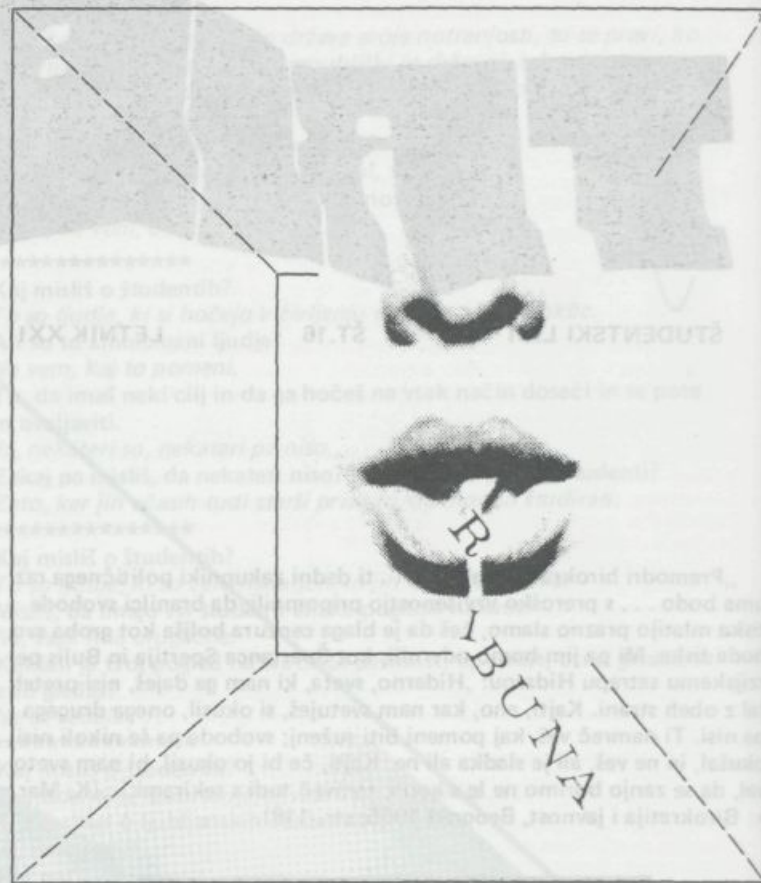
V zvezi s polaganjem depozita bodo organizacijske enote SDK v Sloveniji upoštevale tudi navodilo o obveznih enotnih analitičnih kontih, o vsebini posameznih analitičnih kontov ter o zbiranju podatkov v oddelku „Posebni podatki za organizacije družbenih služb“ (Uradni list SRS, št. 9-41/71) in sicer poglavje III — vsebina posameznih analitičnih kontov — za konto 008 — Druga osnovna sredstva. Po tem navodilu predmeti kot so strokovne in druge knjige v knjižnicah, razstavljeni predmeti v muzejih in v umetniških galerijah, arhivske in druge znamenitosti ter drugi navedeni predmeti ne predstavljajo osnovnih sredstev knjižnic, muzejev, arhivov in galerij. Razen tega po tem navodilu samoupravni organ organizacije družbenih služb določi v svojem splošnem aktu (pravilniku o knjigovodstvu) merila, po katerih se strokovne in druge knjige uvrščajo med osnovna sredstva (strokovne in druge knjige) in med materialne izdatke (stroške za strokovne knjige, priročnike, strokovne revije in časopise).

Hkrati vam sporočamo, da zvezna skupščina že obravnava predlog zakona o dopolnitvah zakona o polaganju depozita pri investicijskih vlaganjih v nove gospodarske in neproizvodne investicije, po katerih bodo lahko republike predpisovale oprostitve pri polaganju depozitov za določene negospodarske investicije iz področja 9 Nomenklature dejavnosti (vzgoja in izobraževanje, znanost, kultura, zdravstvena dejavnost, socialno varstvo in telesnovzgojna dejavnost). V SR Sloveniji že pripravljajo ustrezní republiški predpis.

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo

Republiški sekretar
Slavko Bohanec

Tribuna — Izdaja IO SŠ LVZ — Uredništvo in uprava:
61000 Ljubljana, Trg revolucije 1/II — Telefon 21-280.
Tekoči račun: 501-8-78-1 — Rokopisov ne vračamo —
Tiska DDU Ljubljana, Parmova 39 — Poštnina plačana v gotovini.
Letna naročnina 25 Ndin.
Tribuno urejajo: Franko Adam, Mladen Dolar (glavni urednik), Boris Cizej, Milan Jesih, Marjan Pungartnik, Vladimir Simić (odgovorni urednik), Darko Štrajn, Bora Zlobec (sekretar redakcije in lektor), Jaša Zlobec.
Tehnični urednik: Tomo Podgornik
Fotografije: Drev Franc
Stalni sodelavci: Milan Dekleva, Jure Detela, Stanko Hočevar, Jože Konc, Pavel Kristan, Tomaž Kšela, Andrej Medved, Jure Mikuz, Jernej Novak, Janez Stergar, Marko Slodnjak, Ivo Svetina, Mladen Švarc, Cvetka Tot, Milenko Vakanjac, Peter Vodopivec, Vinko Zalar, Pavle Zgaga, Aleksander Zorn.

OSNUTEK PREDLOGA ŠTUDENT PROREKTOR

Aktualna situacija na ljubljanski univerzi je pokazala, da enotnosti med profesorji in študenti še vedno ni. Najlepši primer je bila zadnja univerzitetna skupščina, na kateri smo lahko ugotovili, da ni povezave med delovanjem študentov in univerzitetnih delavcev. Maloštevilna udeležba študentskih predstavnikov v organih univerze se verjetno ne da zreducirati samo na neodgovornost in nezainteresiranost, ampak je odraz tega, da so na svojih mestih pogostokrat samo zato, da bi zadovoljili formalnim določilom. To ustvarja ozračje občutja nemoči — ali pa dejansko ne morejo vplivati. Če sprejemamo samoupravni model univerze, morajo imeti predstavniki določeno funkcijo in normirano delo prav tako trdno kot drugi univerzitetni delavci. Tega dejstva niso spremenili niti nova delovna mesta, ki jih je univerza namenila za študentske zadeve in ki so jih zasedli bivši študentje, ker so se preveč institucionalizirali. Njihovo delo se je zreduciralo na delo na univerzi in s tem izgubilo svoj prvotni namen.

Nujno se za koordinacijo med skupnostjo študentov in univerzo postavlja vprašanje trajne povezave. Skupnost študentov se je navkljub prvotnim namenom, da bi zajela vsa področja dejavnosti študentov, morala zreducirati na politično dejavnost in so tudi oblike univerzitetne samouprave dobile položaj sredstva v političnem delovanju. S tem so bila z apostavljena mnoga področja, ki so se aktualizirala samo v politični aktivnosti, to je bila Aškerčeva cesta, univerzitetni center, univerza v Mariboru itd. Tudi čiste upravne odločitve so zrasle v take razsežnosti (vprašanje je medicinske fakultete na primer), zato tudi Skupnost študentov ni mogla nastopiti drugače. Pritiski, ki jih povzroča izločenost študentov iz možnosti odločanja, opozarjajo, da je treba vprašanje učinkovite participacije študentov reševati bolj organizirano. Tega ne morejo rešiti niti skrinjice, namenjene anonimnim dobrotnikom, ki razmišljajo o problemih študija (imajo jo na FSPN — "Tu sem — vaša sem" —, njena predhodnica na FF pa je propadla). Najustreznejša rešitev se zdi v študentskem prorektorju.

Taka funkcija bi imela dovolj možnosti vplivanja na univerzi, študentska skupnost pa bi prek nje lahko uresničevala in uveljavljala svoje projekte. Najaktualnejša naloga študentskega prorektorja bi bilo usklajevanje mnenj o študijskih programih. To je namreč edini možni način za realizacijo študentskega koncepta reforme univerze, ki bi se začela že s temeljnimi razpravami o študijskih problemih. Drugače bo ostala reforma še naprej v zraku v obliki abstraktnih modelov, pri katerih je osrednji problem moralna utopija (študent kot subjekt, revolucioniranje študijskega procesa, proti univerzi kot proizvodnji kadrov), ne pa bistvena sprememba dejanskega stanja.

Funkcija študentskega prorektorja je toliko pomembna, da se ne bi smela izroditi v reprezentativno, kar pa je v veliki meri odvisno od natanko definirane same funkcije in od osebne sposobnosti in odgovornosti. Kljub vsem tem nalogam prorektor ne bi smel biti nepolitičen. Neasprotno. Ker bo verjetno pridobljen politično, in bo zastopal za sedaj še neizkoriščen študentski potencial, bo njegov položaj izrazito političen.

študijska skupina pri IO SŠ LVZ

S precejšnjo zamudo objavljamo članek Pavleta Kristana JUGOSLAVIJA — NEMČIJA — BRAZILIJA. Menimo, da kljub časovni odmaknjenosti obiska nemškega ministra članek ne bo izgubil svoje aktualnosti.

Helga Scholl in Pavel Kristan

JUGOSLAVIJA — NEMČIJA — BRAZILIJA

Čuden trikot držav, ki na prvi pomislek nimajo ničesar skupnega. Z a naključno povezavo je poskrbel obisk iz zahodne Nemčije. Jugoslavi ji in Braziliji je skupna njuna nerazvitost, ki ju postavlja v množico drž av tretjega sveta, minister Eppler v zahodnonemški vladi pa skrbi za po moč državam v razvoju.

Jugoslovanska stran si je od razgovorov precej obetala: od morebit ne sklenitve sporazuma o odškodnini žrtvam nacizma do pomoči za re šitev obupnega gospodarskega položaja. Videti je, da to, kar ni uspelo že lansko leto ob Titovi poti po zahodni Evropi, ni uspelo tudi tokrat, pač pa so bili pogovori o „možnosti skupnih gospodarskih akcij v drž avah v razvoju“ zelo uspešni (Delo, 25. nov.). Eppler se je pogovarjal z Dolancem, članom biroja ZKJ, Ludvigerjem, članom ZIS in Vratušo, našim predstavnikom v UNCTAD.

Pravzaprav pa nobena stran od tega srečanja ni preveč pričakovala. Omenjeni problemi daleč presegajo kompetence ministra Epplerja, ki pa je lahko obisk izkoristil za „koristno izmenjavo mnenj“.

Dr. Eppler pa je tudi vodja DED, (Deutsche Entwicklungs Dienst) o rganizacije, ki pošilja mlade strokovnjake in volonterje v nerazvite drž ave. Že dobro leto v tej organizaciji vre in z afero „Cammelo“ v Brazil iji se je problem še zaostril.

Povod je bil članek v glasilu nemških prostovoljcev na severovzhod u Brazilije, v katerem so bile kritično opisane razmere v Braziliji. Ne b razilska, pač pa najprej nemška vlada je v imenu „dobrih prijateljskih odnosov in gospodarskih interesov“ ostro reagirala. Odpoklicala je pet prostovoljcev (redakcijo glasila) in jih izključila iz DED. Ostali prostov oljci so podprli uredništvo; 12 od 42 je prekinilo pogodbo z DED in sl edilo tovarišem v Nemčijo. Problem je prerasel v meddržaven, saj so pr ostovoljci s svojo odločitvijo ogrozili celoten projekt socialne pomoči na severovzhodu Brazilije.

Načelo DED naj bi bilo: „Spremeniti družbeno solidarnost v dejan ja in vnesti novo gibanje v okolje nerazvitih“ (Spiegel, nr. 38-71), toda brez vmeševanja v notranje zadeve držav. DED pošilja mlade ljudi v dr žave s tako različnim družbenim redom, kot so npr. Zambija in Moza mbik, država, kjer podpirajo gverilo, in njej nasprotno kolonialna pose st, kjer iztrebljajo vsako svobodomiselnost. Načela povsod ista, interesi (nemškega kapitala in prestiža) isti, le okoliščine, v katerih del ujejo mladi prostovoljci tako različne, da često očitno nasprotujejo ho tenjem prostovoljcev in celo načelom organizacije.

Minister Eppler je za „miroljubne revolucionarje“ v DED, to je, po njegovem, za takšne prostovoljce, ki bi hoteli nekaj spremeniti v druž bi, toda le z uresničanjem konkretnih socialnih projektov, ne z agitaci jo in posegom v javno življenje dežele, v kateri delajo. A uresničitev ko nkretne projekta ni odvisna samo od marljivosti prostovoljcev. Nič n i tako očitnega, kot ta igra interesov na hrbtih prostovoljcev.

Prostovoljci v Braziliji so spoznali, da njihovo delo le utrjuje vladaj očo oligarhijo v Braziliji, da nemška pomoč ne pomaga tistim, ki jim j e namenjena in da so državni interesi nad pripravljenostjo prostovoljce v, da pomagajo. Spoznali so, da s svojim delom ne bodo dosegli tisteg a, zaradi česar so se odločili za takšno delo. Zato so se vrnili, da prično z delom doma; da reformirajo DED in skupaj z „gastarbajterji“, le vsak na svoj način, spremene „nerazvito“ Nemčijo.

Epplerjevemu obisku nasproti postavljamo vprašanje Dolancu, Lud vigerju in Vratuši. Kaj konkretnega se bo po teh razgovorih spremenilo za naše „zdomce“, v Nemčiji in pri nas doma, kakšni so politični pogo ji za kredit, ki naj bi rešil naše stabilizacijske ukrepe, kaj pomenijo nap oved o možnostih skupnih gospodarskih akcij v državah v razvoju? In Epplerju v poduk: njegovi „prostovoljci“ bi v Jugoslaviji ne bili prav n ič bolj zadovoljni, kot so drugje po svetu, kajti nezadovoljni so predvse m z DED in Nemčijo samo.

naša kramljanja

Na temo AKTIVIZEM

Najprej se naši stalni bravki A. T.Š. iskreno opravičujemo, ker njene ga pisma spričo pomanjkanja prostora ne moremo v celoti objaviti in j o prosimo, da se zadovolji z resuméjem in poskusom odgovora na vpra šanje, ki ga zastavlja v zadnjem odstavku.

Bravka nas kara zaradi nekaterih moralno oporečnih izrazov in for mulacij, ki včasih skrenejo, kot pravi, naše sicer kar se da bistre in zdr ave na nivo pouličnosti in nižjih slojev, kar da se za študente, bodoče intelektualce, ne spodobi. Moramo pojasniti svoji zvesti bravki in vsem številnim drugim bravcem, da se zavedamo spodrseljavev in premajhne b udnosti in da se ostro distanciramo od stališč, ki propagirajo bratstvo in enakost med besedami.

Na koncu več strani obsegajočega pisma nas naša simpatična bravk a sprašuje, kam je šla nekdanja gorečnost njene generacije. Moramo pr iznati, da tega ne vemo. Priznati moramo tudi, da se z bravko ne more mo strinjati: gorečnost ni izpuhtela. Še, o, še živi v telesih in duhu tist ih predanih mož in žena, ki so naši vzori in opora in kažipot naši pogos to na stran zavijajoči in pešajoči energiji.

Pa plamen je višji na vrhu grmade kot pri tleh in svojo bravko prosi mo, da se še oglasi. Saj je tisk v socialistični družbi po načelu ljudje lj udem. Vsi skupaj gradimo!

Na temo KOMUNIST

Gre za časopis s tem imenom. Opozoriti moramo namreč, da si vse ga res ne moremo lastiti sami. Veliko smo se naučili in še se naučimo v sak teden kaj novega, ko prebiramo malone najbolj tehten slovenski p opularni tednik. Tako toplo, prijazno, optimistično pisanje je dandane s že prava redkost; povsod drugod le kritiziranje in nekonstruktivnost (da ne rečemo destruktivnost!). Lahko rečemo, da se „Komunist“ ta korekoč edini trudi kazati našo stvarnost v tako lepi in svetli luči, kot v resnici je. Mojstri novinarskega peresa — žalili bi njihovo skromnost, ko bi naštel njihova imena — so resnično zaslužni za pravilno izobraž evanje in objektivno poročanje, njihovi polemično članki so že leta na zaj polni enakega kritičnega poleta: dobri plačniki in strogi sodniki. P ero kot kopje napade tam, kjer je potrebno v boj za našega delovnega človeka, opozarja, kadar je potrebno, hvali, kadar se to zasluzi, graja, kadar se to zasluzi.

Skrb za našega človeka je skrb, ki mora biti vodilo vsakega novinarj a in publicista, ki hoče s ponosom nositi dokumente. Zdi se, da je to d eviza hrabrih sodelavcev „Komunista“. Pohvalno in bodrilno jim zakli čimo: VZTRAJAJTE, TOVARIŠI!

Na temo LJUBEZEN NA PRVI POGLED

Študentka anglistike, ki želi ostati neimenovana, nas sprašuje, če la hko ljubezen na prvi pogled rodi globoko in trajno vez med dvema člo vekoma različnih spolov. Odgovarjamo ji z verzom Christopherja Marl owea:

Whoever loved that loved not at first sight?

Naj bo torej potolažena in naj nihkar ne misli na najhujše!

Na temo PISMA IN RUBRIKA „NAŠA KRAMLJANJA“

Prav danes smo dvema pismoma namenili nekaj pozornosti in tako dokazali, da so pisma zaželeni. (Pismi sicer nista bili napisani za našo r ubriko, saj imata obe še februarski datum, ko NAŠA KRAMLJANJA široki jugoslovanski javnosti še niso bila poznana.). Vendar bi radi v te j zvezi prosili, naj se bravci ne norčujejo iz nas; tudi naj ne psujejo kar poprek, marveč naj kdajpakdaj pomislijo tudi na tisti del krivde, ki je z a težave nas vseh nosi tudi vsak od nas.

Ponovili bi, naj se bravci ne norčujejo iz nas in naj z nami ne bodo surovi, saj smo, konec koncev, če se dobro premisli, tudi mi, navsezad nje, ljudje. Hvala za razumevanje.

Računalništvo pri študiju

Z razvojem računalnikov so se večale zahteve po samostojni znanstveni panogi, hkrati pa se je večal kompleks za računalništvo potrebnega (tako praktičnega kot teoretičnega) znanja. Narobe pa se je ta razvoj kazal kot vse večje zaposlovanje računalnikov, pri čemer so se začele kazati tudi njihove socialne posledice.

Če definiramo univerzo kot najkompleksnejši sistem obnavljanja in širjenja človekovega znanja, je povsem umevno, da mora računalništvo najti v njem poseben odraz: ne le kot servisna proizvodnja ljudi, ki bi bili zmožni upravljanja z računalniki, ampak tudi sistematično iskanje novih možnosti. Tako uvajanje terminalne mreže za vključevanje v RRC na ljubljanski univerzi ne more biti samo pedagoško usmerjeno, a tudi ne samo znanstveno raziskovalno. Pedagoško delo je usmerjeno iz univerze, je njen razširjevalni element (v konceptu univerzitetne reforme je poimenovano kot **produkcija kadrov**, medtem ko je samo znanje zaprt sistem, konstitutivni element (utrjevalni) univerze. V računalništvu bi taka delitev bila videti tako: pedagoško usposabljanje (vzgoja prevzetih kadrov, ki morajo že v srednji šoli dobiti nekaj znanja o računalništvu) v rednih in izrednih oblikah do neke mere nasprotuje razvoju znanstveno raziskovalne ravni — kajti neprestana reprodukcija nekega znanja a sili učitelje v enak odnos do drugih (višjih) institucij. Slej ko prej se ta veriga konča v ogromni množici konkretnih znanj, ki so odraz aktualnih potreb, pri čemer izginja globalna teorija. Ta problem je vsaj nekoliko zajet tudi v omejenosti pozitivizma, nekritične predstopnje znanosti, ki šele nastaja in eksperimentira s svojimi pojavnimi oblikami.

2

Uvajanje moderne tehnologije je pomemena postavka vseh razvojnih načrtov nerazvitih območij. To je samo en vidik združevalnih procesov, ki naj bi temu območju zagotovili razvojno stabilnost. Kajti znanstveno tehnološka revolucija (tako imenovana) se je rodila v najrazvitejših, med nerazvite pa se prenaša v razvinih oblikah **socialnih revolucij**. Tehnika (v pomenu operacionalizirane postavke) se pojavlja kot socialni model, kar najenostavneje pomeni: za razvoj te in te panoge je potrebno razviti ta in ta delovni sistem (recimo računalništvo); poleg neposrednih udeležencev (delavci v tej panogi), je treba izobraziti še sekundarne, treba je zagotoviti optimalno produktivnost, kar spet zahteva ustrezne socialne posege. Po enakem principu nastaja ob združevanju proizvodnje tudi združevanje komunikacijskih kanalov.

Mehanizem razvoja z vpeljevanjem moderne tehnologije deluje multiplikativno: pojav novega računalnika odpira več enostavnejših funkcij nižje stopnje, na enega novega znanstvenika mora priti več ljudi s tehnično izobrazbo. Tako je strukturiran tudi študij na univerzi: le majhen delež študentov se usmerja v znanstveno raziskovalno delo, medtem ko jih gre več v „proizvodnjo“. Leta 1969 je prišlo na 24.115 študentov v ZDA, ki so delali svoje diplome s področja računalniških znanosti, 430.961 tistih, ki so se samo vzgajali za uporabo računalnikov. Pri nas se je kazala ta tendenca predvsem v tem, da so v posameznih centrih nastajale predvsem aplikativne študijske usmeritve: na višji upravni šoli v Ljubljani so prirejali povsem usposabljalne tečaje, na VEKS v Mariboru so razvijali prav aplikativno stran mehanografske in avtomatske obdelave podatkov v informativni obliki itd.

Glede na dejstvo, da je pri razvoju računalništva potrebna zelo visoka centralizacija (in zaradi tega visoka vplivnost), je prav prek njega mogoče dokaj zanesljivo planirati. Potrebo po planiranju pri nas dostikrat izražajo v ugotovitvah, da narašča število študentov na posamičnih oddelkih, kjer se predavanja iz računalništva, da so konjunktorni poklici plosovne organizacije, da so tečaji za usposabljanje zaželeni... Vse to s pominja na situacijo, ko se traktor uporablja za rahljanje gredic, ker ni njiv. Tudi v tem primeru lahko vidimo, kako nastajajo združevalni mehanizmi neke družbe.

3

Računalništvo je doživelo vzpon šele po drugi svetovni vojni: najprej v obvladovanju konstruiranja računalnikov, potem pa se je uveljavljalo znotraj te panoge vedno več specializiranih disciplin. Vzporedno je teklo svetovno združevanje, med katerim lahko omenimo IFIP (International Federation for Information Processing) ter ACM Curriculum Committee on Computer Science, ki je v obdobju 1962-68 pripravil poročila za akademski program računalniških znanosti; tudi v okviru dela OZN je ta problematika vključena v programe sekcij (OZN, sekcija za ekonomske in socialne zadeve: The Application of Computer Technology for Development). Univerze so se z računalniškimi programi morale usmeriti navzven, saj brez celotnega gospodarstva te panoge ni mogoče razvijati. S tem je bila zrušena že tradicionalna pregrada, ki je zijala med univerzo in operativno v preteklosti in ki se je kazala v obliki tradicionalizma in pasivnosti (BU 3/71, str. 27).

V Sloveniji se ukvarja z vzgojo računalniških kadrov nekaj institucij: komisija za računalnike in informatiko pri IS SRS, komisija za računalnike in informatiko pri gospodarski zbornici SRS, strokovni svet za računalništvo na univerzi, Zavod za šolstvo SRS. Na podlagi razprav so u-

gotovili, da nam manjka predvsem strokovnjakov, ki bi znali obvladati pripravo problemov do tolikšne mere, da so ti rešljivi na računalniku, pri čemer gre predvsem za predhodno pripravo podatkov. Na drugi strani manjkajo kadri, ki bi iz srednje šole prinesli osnovno znanje o računalnikih in njihovi uporabi. (BU 3/71, str. 30).

Zavod za šolstvo SRS pripravlja širši projekt, s katerim bo preizkusil vpeljavo računalništva na srednje šole. Z jesenjo je stekel v sedmih gimnazijah in strokovnih šolah v Sloveniji poskusni pouk računalništva z naslednjo vsebino: uvod, elementi in logične osnove računalnika, sestavni deli računalnika, številčni sestavi, programski jeziki, priprave problema in podatkov ter programski jezik po izbiri. S takim osnovnim znanjem bo morala računati v nadalje tudi univerza.

Univerza naj bi imela v računalništvu matično vlogo; dajala naj bi kadre, ki bi bili sposobni povezovati v celoto teorijo in prakso: Hiter napredek računalnikov nas je v marsičem prehitel, tako da nismo uspeli vzgojiti niti minimalnega števila klasičnih kadrov druge računalniške generacije: problemskih analitikov, informacijskih analitikov, specialistov v za operacijske raziskave in profesionalnih programerjev (BU 3, str. 28), smo pa na pragu uvajanja četrte računalniške generacije. Pripomniti moramo, da je tretja lahko uspešna samo takrat, če se vanjo vključujejo: informacijski sistemski analitiki, načrtovalci informacijskih sistemov, specialisti za organizacijo struktur podatkov, sistemski programerji ter organizatorji uporabe računalnikov.

4

21. januarja se je sestal na razširjeni seji strokovni svet za računalništvo pri PZSU. Obravnavali so vpeljevanje smeri za računalništvo in informatiko na ljubljanski univerzi. Zaostajanje za razvojem poučevanja z računalniki in računalništva pri nas bi utegnilo povzročiti, da študentje, ki bodo prinesli osnove računalniškega znanja že iz srednje šole, na univerzi ne bodo mogli ustrezno napredovati, če le-ta ne bo poučevanja informatike institucionalizirala. K temu se priključuje še dejstvo, da bo začel v okviru RRC delati superračunalnik CYBER 70 in da bo imela univerza dokaj razvejan sistem terminalov.

Za študij informatike je bila najprej predlagana nova fakulteta za računalništvo in informatiko. To pa je za sedaj nemogoče, saj ne zmorem o graditi niti „standardnih“ disciplin, ker so preveč utesnjene. Tako so se odločili za racionalnejšo varianto: smer bo prevzela ena od fakultet, preostali denar pa naj bi raje uporabili za nabavo nove računalniške opreme, če že bo denar. O projektu so razpravljali na fakulteti za elektrotehniko, na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in na ekonomski fakulteti. Fakulteta za elektrotehniko naj bi pripravila predlog predmetnika za ustrezno usmeritev, ki naj bi se začela s tretjim letnikom za študente vseh fakultet z ustreznimi ravni znanja.

Smer za računalništvo in informatiko je v taki obliki bila sprejemljiva, ker to ne bi motilo, da bi druge fakultete razvijale uporabo računalništva v skladu s potrebami svojih strok.

5

Eden pomembnih razvojnih elementov je v tem, da se bodo lahko povezale računalniške kapacitete sosednjih univerz v Zagrebu, Gradcu, Bologni in Trstu. Pred kratkim je bila predstavljena univerzitetnemu svetu še problematika „projekta 12“, s katerim bi RCU prevzel posredovanje med evropskim informacijskim centrom (EIC) in jugoslovanskim. To pa je nadaljnja stopnja vklapljanja našega računalništva v evropsko mrežo.

Sprožen je postopek za odpoklic Toneta Remca. Kandidacijska konferenca SZDL Ljubljana Center, ki ga je ob volitvah leta 1969 kandidirala kot poslanca, je sedaj zavzela stališče, da Tone Remc ne postopa v skladu z „vlogo in nalogami poslanca, tako v odnosu do SZDL kot do občanov“. Podobna stališča so sprejele tudi krajevne skupnosti Poljane, Prule, Stari Vodmat in Tabor ter tamkajšnje družbenopolitične organizacije. Vse to seveda ob podpori hierarhično višjih organov.

Tudi občinska skupščina se je odločila, in pred vsemi temi občinskimi političnimi strukturami je, da izpeljejo, kar so sklenile — Tone Remc se je tako znašel sam proti političnemu aparatu. Vprašanje je, ali se tudi občani — volilci strinjajo s stališči izvršilnih organov SZDL, ZK, ZM Občani pravzaprav molčijo. In zato je vprašljivo, ali vsi tisti forumi, ki so se doslej tako enoglasno odločali za nezauznanico, res predstavljajo mnenje občanov.

Na razpravah po krajevnih skupnostih v volilni enoti, kjer je Tone Remc bil izvoljen, so mu večkrat očitali, da je bil predvsem študentski in šele nato njihov poslanec. Ne mislim se spuščati v dolge razprave o tem vprašanju, kajti stvari so jasne.

Pisanje o politični dejavnosti Toneta Remca je dokaj težavna zadeva. Tone Remc je bil eden najbolj aktivnih poslancev v slovenski skupščini. Izvršni odbor skupnosti ljubljanskih študentov je nasprotoval postopku za odpoklic. V stališču z dne 17.1.1972 je opisano delovanje Toneta Remca v skupščini in v študentski organizaciji. Prav tukaj pa smo pri dilemi, ali je Tone Remc bil študentski poslanec ali študent — poslanec. Politična konfrontacija v forumih se namreč kaže kot konfrontacija stališč študentske organizacije s stališči občinskih političnih teles.

ne. Tone Remc očitno ni bil ustrezen poslanec za politično vodstvo v občini Center, pa tudi še za marsikoga drugega ne. Nasprotujejo mu in nočejo ga več za poslanca. Naziv študentski poslanec zato ni vprašanje o tem, koga je Tone Remc v skupščini zastopal, ampak je navadna etiketa. Že itak obstoji jez, umetno ustvarjen med študenti in ostalo mladino, med univerzo in družbo. V kampanjo za odpoklic zato vse to spretno vključujejo in izrabljajo. Razprava o tem, kaj je Tone Remc resnično naredil in rekel, je manj potrebna.

Tudi sam sem kritičen do Toneta Remca. Med študenti je Tone Remc postal sinonim za „gverilca v institucijah“ in za neuspeh take koncepcije — pa čeprav gre pri tem za provincializirano in pervertirano uporabo tega termina ... Tone Remc nima naslednikov ali istomišljenikov. Morda bo spet kdaj izvoljen kakšen študent za poslanca. Toda — ali bo storil iste napake, ki jih je počel Remc? Napaka Toneta Remca je tista, ki pomeni za politika politično smrt. In v našem političnem življenju je povratek skorajda nemogoče. Politika Toneta Remca je bila zelo klasična. Govoriti o kakih moralnih zmagah bi bilo depulirano. Moralna zmaga bi pomenila nadaljevanje boja, toda kaj, ko je Tone Remc bil pragmatik in političar. 25 poslancev nikoli ne more nadomestiti SZDL, lahko ju nadomesti le bolj, drugačni in demokratični volilni in skupščinski sistem. Akcija 25 poslancev, kjer je Tone Remc igral vlogo enega od pobudnikov, pa je ostala v varnih mejah uhojene zakonitosti. Toda ta zakonitost se je pokazala za fiktivno, kajti za formalno zakonitostjo skupščine je skrita dejanska zakonitost našega političnega sistema. Akcija je bila dobra, razkrila je vso umazanijo, ki je tičala za volilnim postopkom, razkrila je stvarne vzvode oblasti. Toda akcija je bila enkratna in njeno nadaljevanje je bilo politični obračun, ki je nehal biti politika. Tone Remc je izzvil sprejel. Ne le taktike, tudi lastne postopke mu je diktiral nasprotnik. Politika se je začel pretvarjati v politikanstvo, v vrtinec, ki je počasi, a gotovo začel srkati vse udeležence tega političnega boja. V tej krizi družbenopolitičnih organizacij so se nekatere postavile na stran poslancev, še najbolj so jih podprli univerzitetni politični forumi.

Pri vsem tem je druga politična aktivnost padla v pozabo. Tone Remc je bil določen na področju političnega sistema, šolstva, izobraževanja, financiranja šolstva, stipendijske politike ... Podajal je zakonske predloge, amandmaje, poslanska vprašanja, sodeloval v delu skupščinskih komisij, partijskih komisij, komisij študentske organizacije, hodil je na zbor volilcev ... Toda to sedaj ne pomeni ničesar. Kajti to delo je pojmovano kot rutinsko, samo po sebi razumljivo. IO SS LVZ pravi v svojem stališču, da se s poudarjanjem posameznih negativnih primerov ... zamegljujejo resnični sovražniki naše samoupravne ureditve ... Kako različna ocena od Razsodišča demokratičnih pravic pri občinski konferenci SZDL Ljubljana Center, ki v imenu iste samoupravne ureditve ugotavlja nekaj povsem nasprotnega. Toda če začnemo za samoupravno ureditev pojmovati tisto, kar hočejo o braniti občinske politične organizacije v občini Center, potem je Tone Remc s svojimi dejanji le-te res ogrozil. Edina stvar, s katero se pri tem ne strinjam je to, da bi taka „samoupravna ureditev“ bila to, za kar se razglša. A razglša se za to prav z namenom, kajti ona to nikakor ni. Ko smo si s takimi osnovnimi pojmi o ideološkem zakrivanju stvarnosti najjasnejši, potem lahko rečemo, da Tone Remc ni nikakršen „fiktivni nasprotnik“. Kot tak se le kaže. In s tem dvoumnim manevriranjem okrog raznih pojmov se skuša zakriti zdaj en zdaj drug interes.

V tem vrtincu manipulacije se je Tone Remc znašel med klavirjem in nakovalom, s podporo zdaj od tu zdaj od tam. Ko govorimo o Tonetu Remcu, govorimo tudi o njegovi človeški usodi. Tone Remc verjame v samoupravni socializem. Toda ne dobi službe, čeprav je zanj prosil na več kot 40 mestih. Poslanci so danes a materji, neprofesionalci. Tone Remc kot poslanec človeško ni mogel samo dvigniti roke v znamenje potrditve. In s tem se ta krog sklene.

Tone Remc je menil, da je treba študente pripeljati z ulice v samoupravne institucije. Ni razumel, da se to samoupravne institucije same sebi zadostne in da ta kega navala navdušenih samoupravljalcev sploh ne potrebujejo. Ravno narobe, saj jih prav same potiskajo v svoji nesposobnosti razrešiti probleme, ki so pred njimi, na ulice. Delovanje Toneta Remca je bilo torej samo v sebi protislovno. Medtem ko je hotel razviti, ohraniti, ubraniti ta obstoječi sistem, ga je objektivno ogrozil. Tone je bil preblizu vsakdanji politiki, kjer se politični tokovi kažejo vsi za zelo napredne, osebe se obračajo od dneva do dneva drugače. Vse se zdi relativno in v tem samoupravljalskem relativizmu pravih in fiktivnih in nedoločljivih naprednosti je Tonetovo delovanje samo pridobilo stvarno relativen slednjaj.

Vprašam se — za odpoklic ali proti? In odgovor ni lahek. Če začnemo vsem dilemam, dejavnosti in postopkom posameznika, se začnemo spraševati o tem posamezniku. Tu se vse dileme pokažejo enodimenzionalne. Sprašujem se, ali je pri tem možen tisti „ZA“ ali „PROTI“ z nekega tretjega stališča, pravzaprav s stališča, ki dejansko ne obstaja. Ob vseh kritičnih pripombah na Tonetov račun se ponuja možnost „kritične podpore“. Kajti — kaj nam pa lahko obljubljajo politične organizacije v občini Ljubljana Center? Osnovno nezaupanje se mi zbuja ne ob pretiranem moralizmu ali vsaj delno upravičeni kritiki nekaterih postopkov, zaradi katerih se tudi sam nisem mogel popolnoma solidarizirati s Tonetovimi stališči. Osnovno nezaupanje vzbuja metode sama. Metoda, oblika in vsebina so tesno povezane, pa čeprav so navidez protislovne in čeprav skrivajo tudi dejanska protislovja, skratka protislovni položaj tistega, ki je njihov nosilec.

Toda prav to razmišljanje nam vzbuja dokument Razsodišča demokratičnih pravic. To stališče, sprejeto 13.1.1972, so podpisali člani razsodišča Henrik Kužnik, Mica Černigoj, Jaka Rozman, Jože Janež in dr. Anton Vidic. Razsodišče je imelo 27. decembra 1971 razgovor s Tonetom Remcem na osnovi tega razgovora in

n zbranega pismenega gradiva pa je ugotovilo, da so nekatere akcije Toneta Remca v času od junija do novembra 1971 povzročile „v javnosti določeno vznemirjenje in politično dezorientacijo“. Zaradi česa pa je treba sprožiti „vprašanje o celotni njegovi politični odgovornosti“?

Razsodišče je še posebej zapisalo, da je tako zahtevo postavila „tudi razširjena seja izvršnega odbora OK SZDL“. Ta dokument razsodišča predstavlja torej utemeljen podanjen zahtev in je torej najpomembnejši dokument v zvezi s sproženim odpoklicem. Dokument je kompilacija, saj je umetelno sestavljena obtožba zaradi akcije 25 poslancev, zaradi Kristanovega pisanja v 3. številki Tribune in zaradi Tonetovega nastopa v Zagrebu.

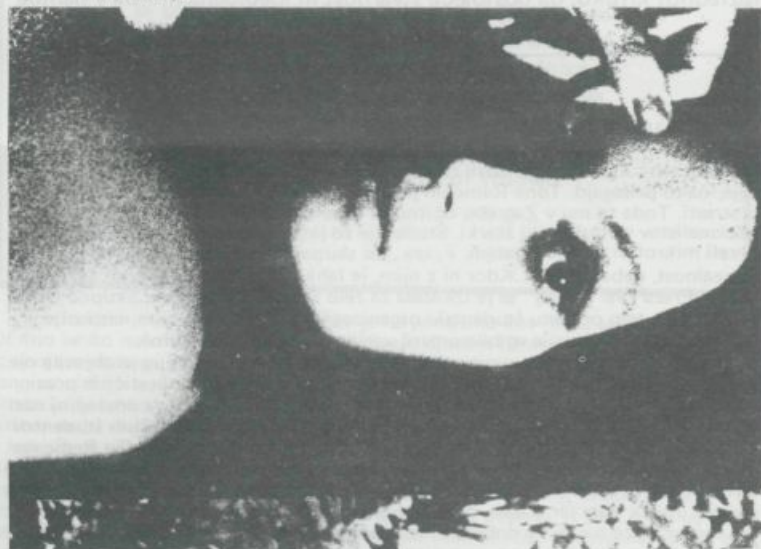
Akcija 25 poslancev, od katere se „tov. Tone Remc ... ni nikoli javno distanciral“ je bila po mnenju razsodišča „javno ocenjena kot poskus slabitve ustavno določene vloge SZDL v našem družbeno političnem sistemu ter zato politično ne sprejemljiva“. Greh ni torej v samem dejanju, ampak v tem, da Tone Remc ni izrekel samokritike. SZDL si za ščit jemlje ustavno določeno vlogo. Kaj ji ta vloga omogoča, smo zvedeli po akciji. Tudi pozneje kakšen bolj izvedeni kandidacijski postopek zame ni sprejemljivo opravičilo — ko pa gre za samo naravno postopka, za javne razprave, v katerih lahko predložiš samo boljšo formulacijo predloženih sklepov ...

Tone Remc je med svojimi mnogimi funkcijami imel tudi funkcijo člana sveta Tribune. Dodatna smola za politika je bila ta, da je bil vršilec dolžnosti predsednika sveta ravno v času, ko je bila zaplenjena 3. številka Tribune zaradi oprtega pisma predsedniku Titu. Pavle Kristan je sprožil zgoščeno in dokaj nerodno vprašanje. Svet je soglašal z usmeritvijo članka. Tone Remc je zastavil podobno stališče kot Kristan, skratka dilemo med načelnostjo in realnostjo, med ideologijo kot spletom ciljev, načel in vrednot nasproti pragmatizmu vsakdanje politike.

Pragmatizem se je maščeval načelnosti — Kristanovi z zaplenbo Tribune, Remcovi pa s političnimi posledicami za njegovo politično delovanje. Ostaja le moralni maček na eni in politična odgovornost na drugi strani ter ista lažna dilema o ciljih in sredstvih. Remc tako nosi „pred javnostjo enako politično odgovornost kot pisec. Pri tej oceni je razsodišče še posebej upoštevalo okoliščine, da gre za republiškega poslanca in javnega političnega delavca ...“ Od njega v imenu javnosti pričakujejo zato „primerno stopnjo politične zrelosti in odgovornosti za svoja dejanja in izjave“.

Na eni strani se tako pojavi načelnost, ki ne razmišlja o realnosti ali pa jo ima za neko nujnost, ki je nespremenljiva. Tone Remc se pokaže kot liberalec in podpore vse, kar je napredno ali se pokaže kot tako. Na drugi strani se proti temu pojavi mnenje maček, ki je nekritično do same sebe, zato pa toliko bolj do drugih. Predsednik Tito je zunaj vsake kritike, nastopa kot simbol. Napad nanj je napad na sistem v celoti. Ker ni razprav, se takrat, ko se pojavijo, pojavijo v najbolj ostri, netolerantni, napadalni obliki. Razsodnika v teh dilemah se gre lahko samo razsodišče demokratičnih pravic, kajti tu ne gre za razsodbo. Tu je potrebna analiza obupa, nezadovoljstva, nemoči, intelektualne slepe ulice.

Zagrebski nastop Toneta Remca in politična atmosfera po 21. seji predsedstva ZKJ pa je bila še tisto, kar je manjkalo. Skoraj 2/3 dokumenta častnega razsodišča sta posvečeni zagrebškemu slučaju. Tone Remc se je znašel v Zagrebu kot no silec delovne skupine predsedstva Zveze študentov Jugoslavije za pripravo gradiva o 2. fazi ustavnih sprememb. Delo v skupščini (kot poslanca občine Center) in v Zvezi študentov je Tonetovo dejavnost razcepilo, odgovornost pa podvojilo. Nastop na plenumu Zveze študentov Zagreba dne 22.XI.1971 pa je služil za vse mogoče manipulacije.

Budiša je pozdravil Remca kot dragega prijatelja, ki je izvedel akcijo 25 poslancev. Remc je spregovoril in v svojem govoru (glej 9. številko Tribune) sprejel stavko za dano dejstvo. Zdaj je šlo samo še za to, ali bo stavko vodil Budiša ali pa bomo morda utegnili prevladati ti. im. levica. Medtem ko ta levica ni dojela pomena štrajka pod vodstvom Budiše, Čička in podobnih ter je menila, da se da nekaj še izboriti, predvsem socialni program, je Tone Remc s svojim govorom hotel po eni strani podpreti to levico, torej realne politične sile in po drugi opozoriti Budišo na posledice. Tone Remc in drugi predstavniki slovenskih študentov so že vse časa nasprotovali Budiši in njegovemu vodstvu in njihovim nastopom v okviru Zveze študentov Jugoslavije. Toda Tone Remc je situacijo napačno ocenil in zato je njegov nastop bil najbolj tipičen primer političnega pragmatizma in neizdiferencirane pristopa. Verjel je v moč argumenta, menil je, da je z Zagrebom podobno kot t. j. ljubljansko skupino 4. blok. Zato je lahko govoril o „radikalizaciji koncepta reforme“. Namesto analize vsega dogajanja je privzel politične termine kot skupno sprejete vrednote. Reforma je „propadla prvič, propadla drugič in pričakujem o, da bo zaradi kompromisarstva politične strukture tudi tretjič“. Vzrok je torej kompromisarstvo; Tone Remc nikjer ne omenja vzrokov za kompromisarstvo. Le-to se kaže v obliki interesov, nastopov in raznih tolmačenj in Tone Remc je kritičen toliko, ker bi rad vdihnil v koncept tisto radikalno misel, ki je bila osnovna za reformo. Tone Remc se bori tudi sicer za amandmaje, za zakone ... Zato glavna gesta nacionalističnega gibanja ni razumel v njegovem ideološkem smislu gesta, za katerim se skrivajo drugi cilji. Izjavil je, da so „tudi devize, kakor se centristično odvajajo in distribuirajo ... samo en vidik odvajanja presežne vrednosti“. Tako ponavlja še enkrat napako, ista gesta tolmači drugače in opozarja na posledice. Toda interpretacija malo pomaga takrat, ko je potrebna diferenciacija. Ima pa to tudi svoje korenine v nezmožnosti diferenciacije. Ko pa do te le pride, takrat se interpretiranje razume zelo različno.

Nastop Toneta Remca je izzvenel miroljubno. Govoril je še o „Jugoslaviji, za katero smo se vsi skupaj odločili, to je Jugoslavija proizvajalec samoupravljalcev, ki po humanistični demokratični poti gre k osvoboditvi človeka“. In čeprav govoril o centrizmu odpora, Tone pristaja pravzaprav na birokratski ideologiji, govori z istim jezikom, le da z drugimi nameni. Posamezni kratki odpora so bili več kot

(nadaljevanje na str. 6)

I

Tiho in brez komentarjev (doma) je šel mimo javnosti neki najprej nerazumljiv dogodek: ukinitve Korčulanske poletne šole in kot se vse zdi tudi filozofskega časopisa Praxis.

Korčula je otok v Jadranu, pa ne samo to, več poletij do sedaj je bila otok svobodnega mišljenja, svobodnega soočanja različnih in podobnih pogledov, svobodne diskusije med filozofi (tako marksisti kot „ne marksisti“) pa tudi med drugimi tim, družboslovci iz celega sveta. Toda Korčula bo v poletju 84, oprostite 72, že povsem gotovo ostala jadranski otok, brez čudaških prišlekov, ki izza debelih očal zrejo nekam čez gladino morja, mahajo z rokami, si mršijo brade in lase (če jih imajo), brez radovednih študentov, ki se po svojih močeh skušajo vključiti v ta direndaj zapletenih stavkov in filozofskih kategorij, ki se vrtijo okoli nikoli povsem razjasnjene pojma RESNICE; pa tudi resnice tega našega jugoslovanskega življenja, ki je poluradno nezadržna pot napredka, sicer s določenimi napakicami, katere pa kot izjeme potrjujejo nepravilnosti celotnega sistema, ki temelji na načelih verjetno „edino pravega“ marksizma in leninizma.

In nenadoma je kot nasledek neke konfuzne politične situacije, ki bi mogla biti predvsem motiv osvežitve, da ne rečem ponovnega zagona revolucionarnosti, to iskanje resnice ukinjeno. Tako smo se naenkrat dolžni (morda še določeneje, kot ob čem drugem prej vprašati, zakaj se je to moglo zgoditi, kakšne interese sta ovirala korčulanska šola in čas opis Praxis? Zakaj naša marksistična ideologija ne more prenesti odprte visoko strokovne, prizadete, subtilne marksistične debate in iz nje izvirajoče kritike? Zakaj se stvarnost (ki je danes na svetu še vedno politična, obrne proti misli, ki se o njej vprašuje? Vsa ta vprašanja izvirajo iz dejstva, da je ukinitve korčulanske šole bila politični akt, torej akt o blasti — restrikcija svobodne internacionalne intelektualne izmenjave mnenj na našem ozemlju. Ne da bi odpiral deontoloških vprašanj, s čimer mislim na to, kaj vse NAJ bi Jugoslavija bila (oporišče revolucionarnih gibanj, zatočišče drugod preganjanih socialističnih idej, dežela odprtih svobodnih univerz itd., s čimer bi zadostila svojemu internacionalnemu dolgu, ostajajoč na ravni, ne samo sebi zastavljenih vprašanj, s i lahko odgovorim, da se je upravno-politična struktura z dobrimi nameni v predstavljanju „zainteresiranih“ razredov začutila ogrožena pred (razredno) kritiko, da obstoječa stvarnost in ideologija morda v nemoč

(nadaljevanje s str. 5)

to. Tudi tisti, ki se niso odločili za tako Jugoslavijo, kot je zapisano v ustavi in drugje, na to prisegajo. Tine Remc jih je hotel s te strani zgrabiti za ovratnik in jih pretresti. Toda to mu v Zagrebu očitno ni uspelo. Naslednji dan je bil dan zmage nacionalistov v študentski stavki. Študentje so jim izrekli nezaupnico, levici so odzvali mikrofoni na zborovanjih. Fraza „vsi skupaj“ je bila za strujo Dražena Bud iše realnost, debat ni bilo. Kdor ni z njim, je lahko zapustil dvorano ali govorniški oder. Fraza „vsi skupaj“ se je izkazala za zelo slabo rešilno bilko. Skupno delovanje v isti, v tem primeru študentski organizaciji, je kljub bistvenim nasprotjem vzbujalo iluzije. Te iluzije so bile preveč varljive, saj so bile nestvarne.

Poročanje o zagrebškem nastopu je bilo slabo. Agencija Tanjug je objavila njegov govor v popačeni in skrajšani obliki. Tudi Razsodišče demokratičnih pravic ugotavlja, da je javnost „glede na objavljeno besedilo... razumela omenjeni nastop kot njegov o načelno solidariziranje z akcijo zagrebških študentov v vseh njenih razsežnostih.“ S takim poročilom je bilo videti, kot da se Remc res solidarizira z zagrebškimi študenti. Tudi njegove lastne nedoločene in preveč diplomatske izjave o radikalizaciji koncepta reforme, o pravicah vsakega gibanja, da si izbere oblike boja ter o tem, da je treba o vsebini štrajka obvestiti druge študentske centre, kažejo prej na dobrohotne nasvete kot na ostro kritiko. Razsodišče ta ko ne glede na Remcove zagovore o njegovih socialističnih pozicijah, trdi, da njegov nastop v Zagrebu „predstavlja v konkretni situaciji izrazito javno podporo silam, ki javno ali naskrivaj nastopajo zoper našo obstoječo družbeno-politično in ustavno ureditev“.

Ce ločimo boj proti birokraciji od boja proti nacionalizmu in šovinizmu, se lahko lažje pogovarjamo. Toda birokracija je sama pripeljala do izdajstva revolucije. Ni se bilo mogoče upreti takim tendencam, nato posameznikom, nato centrom moči, nato gibanju... Šele ko je prišla odločilna ura, se je končno začela nasprotna akcija. To se poskuša opravičiti z železnim zakonom politične modrosti o tem, kako dobiti politično bitko. Možno pa je bilo upreti se temu že od samega začetka, onemogočiti sploh nastajanje konrarevolucije. Tine Remc je za razliko od ostalih bil le epizoda v zagrebškem štrajku. Bil je gasilec, ki je zgorel, namesto da bi pogasil požar.

Tine Remc se je znašel zunaj etabliranih forumov SZDL. Razsodišče ugotavlja, da kot „član SZDL... ni spoštoval njene ustavi določene vloge... niti smernic in sklepov pristojnih političnih forumov, marveč je deloval mimo njih ali celo v nasprotju z njimi. S tem je... hote ali nehoti podprl pojave, ki nasprotujejo razvoju takih socialističnih in demokratičnih družbenih odnosov v naši družbeni skupnosti, ki so formulirani in sankcionirani v naši zvezni in republiški ustavi ter v statutu in programu SZDL in ZK“.

Tine Remc bo moral dokazovati volilcem in vsej javnosti, da je kljub vsemu deloval v skladu s tistim, za kar ga dolžijo, da ni. V oblikah visokih idealov se razpravlja o „objektivnih“ sovražnikih, ne o dejanskih. Realnost zamenja metafizika, realni problemi se preslikajo v mistificirani obliki. Ta gordijski vozle nato vsi poskušajo razrešiti, toda možno bi ga bilo samo presekat. Tudi Tine Remc ga s kuša odvoziti, pri tem pa se vse bolj opazno sam zapleta v njem. Nazadnje lahko samo še globlje brca med vrvmi.

Kritična podpora Remcu je zato lahko samo pretveza. Remc je le še slučaj, razsodišče demokratičnih pravic, izvršni odbor, kandidacijska konferenca, občinska konferenca SZDL in vsi pridruženi forumi pa so stvarnost. Razrešitev postavljenih dilem je možna le v radikalni spremembi stvarnosti.

26. II. 1971

i, da bi z radikalnimi spremembami odgovorila kritiki, raje „s svojimi sredstvi“ odpravlja samo to kritiko, namesto same sebe. Do ukinitve je prišlo, čeprav smo v več političnih nastopih mogli zaznati nasledke analiz narejenih v strujanjih okoli Praxisa in korčulanske šole. Svojevrst en fenomen politične alienacije. Vednost se (tudi direktno prek svojih nosilcev) inkorporira v politiko in ko jo izpustijo roke, ki so jo oblikovale se ta vednost — absorbirana v politiko — obrne proti sami sebi (!).

II

Marx ni bil južni Slovan niti Slovan nasploh. To ni bil niti Engels. Njuna filozofska misel pri nas je torej svojevrstno importno blago. V tisti obliki, ki jo je naknadno dobila v bratski slovenski deželi, se je ta misel pokazala tuja našim potrebam in hotenjem. Vendar, obnovljena v tisti obliki, ki jo ji je prvotno dal nemški Žid Marx, je pri nas padla na plo dno tla in demonstrirala svojo sposobnost za razvoj in stimuliranje intelektualnega življenja naših narodov, postajajoč njegov integralni del. (Dajo Petrović: ČEMU PRAXIS — Zagreb 72)

Citirana misel uglednega zagrebškega filozofa nam pravzaprav pričra o določenem relativno svetlem obdobju jugoslovanske zgodovine, ko se je balkanska država odcepila od stalinizma, tj. od neposrednega odelovanja v sedanji svetovni strukturi. V tem procesu se je relativno avtonomno od politike rojevala jugoslovanska (marksistična) filozofija, ki je pritekala skozi razpoke v zaporah postavljenih svobodnemu mišljenju, s čimer si je neutrudno večala lastni svobodni prostor, vprašujoč po vzporedno vzbrstelih miselnih tokovih, vprašujoč o svoji lastni družbeni pogojenosti in o pogojenosti družbe po filozofiji, skratka vpraševanje po njenih lastnih principih je bilo vpraševanje o bistvenih človeških dilemah. Z vedno pronicljivejšo kritiko je z umljivo tudi notranjo polemičnostjo odkrivala tako svetovna kot „ožje“ domača protislovja in n pozivala na njihovo odpravo.

Jasno je, da se omenjeni proces destalinizacije ni zgodil v eni noči (vprašanje je, če ta proces ni šele na začetku), saj je stalinizem v neločljivi istosti teorije in prakse (bil?) globoko zajeden v samo zgodovinsko nastajanje sedanje SFRJ. Leto 48, ki je pomenilo politični odmik od stalinizma, ni moglo pomeniti popolne osvoboditve južno-slovanske družbe od stalinizma, ni moglo pomeniti popolne osvoboditve južno-slovan ske družbe od stalinizma, ki je v celotni družbi ostal v mnogočem notranja metoda dela in način mišljenja, ki se je uveljavljal v sebi adekvatni strukturi upravljanja z družbo, tj. z njeno globalno reprodukcijo, kar pa ni ostalo brez fatalnih posledic.

„Izganjanje“ stalinizma kot političnega življenja družbe pa ni moglo potekati brez obračunavanja z njim v misli, ki je po svoji strani pravza prav najprej napol intuitivno in potem z vedno jasnejšo zavestjo spoznavala, da se obračun s stalinizmom iz nje more nadaljevati skozi njeno materializacijo po revolucionarnem subjektu — proletariatu. Le-ta se more v svoji človeški, tj. zgodovinski širini pojaviti, ko združi svojo potencialno revolucionarno družbeno pozicijo s teorijo, ki se mu odkrije kot revolucionarna s tem, ko kritično omogoča najprej emancipacijo vsakega individua. Kakor se je ta filozofska kritika oblikovala v konfrontaciji z ideologijo in po njej razumljeno realnostjo, tako se je tudi morala posvetiti kritiki, na naših univerzah etablirane znanosti, ki se pravzaprav v ničemer ne loči od katerekoli pozitivistično zastavljene znanosti, ki je še vedno povsod po svetu malone brez lastne koncepcije svoje družbene vloge, kar odgovarja potrebi buržoazne družbe, da z UPORABO znanosti utrdi svoje lastne temelje.

Ker v teh smislih orientirana misel anticipira svetovno revolucijo, kot edini možni način ustvarjanja komunistične družbe, je obenem jasno, da tudi v svojih konkretizacijah lahko živi samo razgovor s svetovnim mišljenjskim in zgodovinskim procesom. Edino logično je torej bilo, da si je ta misel na lastnem „osvobojenem ozemlju“ našla pristo rček pod poletnim soncem, da bi se verificirala v živi polemiki.

III

Boj se tistega, ki je prebral eno samo knjigo! (Latinski izrek)

A ta filozofija - vednost - kritika je zopet vedno bolj obsojana na vp itje med (gluhimi) zidovi univerz. Naša ekonomija je ne potrebuje, ne potrebuje je PRAKT/ICIST/ICNA politika in nemara tudi kultura ne. Če „hočemo“, da bo delavski razred uresničeval svoje interese v harmoničnem ozračju podrejanja svojim (bodisi birokratskim bodisi tehnokratskim) zapovednikom, je takšno odprto (vase in v svet) mišljene ne samo nepotrebno, pač pa tudi nevarno. Morda je krivo za vse mnoge konflikte po naših tovarnah, morda je krivo takomenovanih „ultralevič arsko“ nastrojenih študentskih ekscesov, pa morda je celo krivo nacion alističnega divjanja, ker ga je pred njegovim izbruhom kritično napad alo in mu s tem dokazovalo njegov obstoj... kdo ve? Težko bi se dal prepričati, da vedo tisti, ki so sprejeli modro odločitev o ukinitvi korčulanske poletne šole!

P.S.

Pred zadnjo redakcijo pričujoče številke se je pojavila vest, da je ukinitve Praxisa in kot se zdi tudi korčulanske šole (vest v tem trenutku še nisem uspel preveriti) preklicana. Vendar sem se kljub temu odločil pričujoči članek predlagati za objavo v nespremenjeni obliki, kajti samo dejstvo preklica še ne izpodbija problematike, katero pravzaprav o bravnava pričujoči članek.

Iz knjige Germaine Greer „Female Eunuch“ ponatiskujemo poglavje i menovano Varnost. Besedo o pisateljici: je profesorica angleške literat ure na univerzi Warwick v Veliki Britaniji, stara 33 let, redna sodelavka podtalnih časopisov OZ, IT, in SUCK. Njena knjiga o enakosti žensk j e absolutni bestseller v ZDA in Angliji, več o knjigi in avtorici bomo po vedali v eni prihodnjih številkih Tribune.

urednik

Germaine Greer:
VARNOST

Sploh ni take stvari kot varnost. Nikoli je ni bilo. In vendar govorimo o varno sti kot o nečem, do česar imamo ljudje pravico; nastanek nevroz in psihoz pripis ujemo pomanjkanju varnosti. Čeprav varnost ni v naravi stvari, smo ljudje izumili strategije za izogibanje usodi, in jih imenujemo po glavnem božanstvu zavarovanj e, jamstvo, socialno zavarovanje. Poslužujemo se varnostnih uslug, plačujemo str ažarje za osebno varnost. In vendarle vemo, da so v veselju sile nepredvidene nesr eče, pred katero se ni mogoče zavarovati. Vemo, da pokojnine in načrti za penzij e niso nobena obramba pred fluktuacijo moderne valute. Vemo, da denar ne mo re poplačati izgubljene noge ali doživljenjskih glavobolov ali izgubljene lepote, in vendarle to organiziramo. Megleno se zavedamo, da se naša ranljivost od usode p ovečuje, čim bolj se poskušamo obvarovati pred nepredvidenim. Denar v banki, n aš lastni dom, investicije, vse to so podaljški področij, kjer smo lahko poškodov ani. Čim višjo pokojnino si nakopičiš, tem bolj te ogroža njena izguba. Čim več poživzame država, da bi obvarovala ljudi pred boleznijo in revščino, tem več prav ice ima, da jih žrtvuje za splošno dobro, da uniči njihovo hišo, pobije njihove živ ali, spravi njihove otroke v bolnico ali jih da v domove; na čim več državnih form ularjih je ime neke osebe, tem več je možnosti, da jo obrekujejo tisti na visokih p oložjih. John Greenway je zapadel v mitologijo socialnega skrbstva in je dovolil prividu, da ga je mučil, še preden je bil star osemnajst let.

Na počutim se varnega, in rad bi se nekega dne poročil. Verjetno zaradi varno sti.

Najprej in predvsem se moraš počutiti varnega. Če nimaš denarja v banki, na k aterega se lahko zanešaš, ne moreš biti nikoli brez skrbi. . .

Ni zato, ker ne bi imel varnosti doma, imam dober dom. Ne morem se pa poč utiti varnega zaradi stanja, v katerem je svet. . .

Upam si trditi, da bom, če bom imel srečo, našel varno zaposlitev, ki mi bo p rinašala zares dosti denarja, postal bom tak kot ostali. Presenetljivo je, kaj vse lah ko naredi malo denarja v banki in prijeten dom. Začneš misliti na to, kako bi ime l avto, kako bi urejal vrtiček in življenjsko zavarovanje, imel dva televizorja — in t ako nimaš več časa, da bi bil v skrbeh zaradi večjih zadev, kot na primer, koliko l judi strada v Afriki.

Varnost je lahko strup, lahko razžre tvojega duha in dušo. In vendar želim, da bi jo imel.

Verjetno je edini kraj, kjer se človek lahko počuti zares varnega, maksimalno zavarovan zapor, razen če se bliža možnost, da boš izpuščen. Problem povračanj a bi moral pokazati mladim, kot je John Greenway, kakšen pojem je ta varnost, t oda nič ne kaže na to, da bi razumel. Varen si takrat, kadar je vse ustaljeno, kada r se ti ne more nič zgoditi; varnost je zanihanje življenja. Človeška bitja so bolje o premljena za spoprijetje z nesrečami in težavami kot z nespremenljivo varnostjo; toda vse dokler je varnost najvišja vrednota v neki skupnosti, imajo ljudje zelo ma lo možnosti, da o tem sami odločajo. Znano je, da so se Angleži odlično znašli v vojni in da so bili bolj veseli, podjetni in prijazni pod vsakodnevno grožnjo bomb ardiranja, kot so sedaj, v ugodnem času miru, ko smo tako oddaljeni od skrbi o t em, koliko jih strada v Afriki, da lahko toleriramo politiko Britancev v Nigeriji. J ohn Greenway se ni zavedal, da bodo njegove trdnjave varnosti ustvarjale samo n ove možnosti za grožnje. Elizabetanci so imenovali ta fenomen SPREMENLJIV OST, in so obklovali odmiranje vsega, kar je bilo svetlo in trajno, z neko vrsto m elanholičnimi čvečanostmi, in so videli v heraklitskem plesu elementov božji nam en in napredek v platonično nespremenljivost, v nezemeljsko področje idej. Gree nway ne more imeti dostopa do takšnih filozofskih ločitev; niti ne more sprejeti fatalizma kmeta, ki se mu vedno posmehuje nezanesljivost letnih časov. Verjame, da obstaja stvar kot varnost: da mu lahko delodajalec plačuje manj, zato pa mu garantira varno posest, da bo lahko živel in umrl v isti hiši (če jo plača), da se bo lahko navezal na ženo in družino kot zavarovanje pred tem, da bi bil nekoč zapu ščen in osamljen.

Najbolj čudna stvar pri prividu varnosti dvajsetega stoletja pa je, da je bila kalj ena v času največje ogroženosti. Pred atomskim vekom se ni nikomur niti sanjalo o tako grozečem in neukrotljivem uničenju, kot je totalna vojna. Videti je, kot d a morajo ljudje samo odključiti eno vrsto grožnje, preden jo nadomesti nova. Bol ezen postaja vedno bolj komplicirana; možnosti agresije in uničenja daleč preraš čajočo Pope Gregoryjeve najbolj divje sanje. Mednarodni sporazum prepoveduje uporabo plina, tako je treba razviti kemično orožje. In tako naprej. Nesigurnost v človeškem življenju je konstanten faktor, in mislim, da so naporji za njegovo od pravitev ravno tako konstantni.

Greenway meša varnost življenja in lastnine z emocionalno varnostjo, in tež ko si je zamisliti, kako bi lahko delal drugače. Del skrivnosti v naši uporabi te ide je je odtенок obtoževanja v epitetu NESIGUREN, kadar ga večemo na osebnost nekoga. Nadalje je nasplošno mišljeno, da se morajo zlasti ženske počutiti varne, da jim mora biti zagotovljena ljubezen in da morajo biti obvarovane z udobji do ma. Ženske, ki se nočejo poročiti, so sojene, češ da izzivajo nesigurnost, da jim pr eti osamljena starost, revščina in degradacija. In vendar možje umirajo, penzije nis o ustrezne, otroci odrasčajo in odhajajo, in matere postajajo tašče. Delo žena, po ročenih in neporočenih, je hlapčevsko in slabo plačano. Pravica žene do lastnine je okrnjena, še bolj, če je poročena. Kako zakon lahko da varnost? V vsakem pri meru je mož lastnina, ki je lahko izgubljena ali ukradena, in zapuščena tridesetle tna žena z nekaj otroki je mnogo bolj zapuščena in nesigurna v svoji dolžnosti, k ot bi lahko kdajkoli bila neporočena ženska z otroki ali brez njih. Zakoni, ki olajs ujejo ločitev, povečujejo nesigurnost žene. Zasmeh emocionalne nesigurnosti je k ritika odklonitve ženske, da bi se varala, da ne more biti zapuščena; težko se je, z areš, zanesti na nesiguren odnos, ki bo postal še bolj krhek, če bo preizkušan z a htevmi zagotovitve. Poročni obred obljublja varnost: za tiste, ki so religiozni, je to sveto znamenje, in varnost je varnost v nebesih, kjer bosta mož in žena eno m eso; za ženske, ki to razumejo kot neko vrsto doživljenjske pogodbe, ki jo bo upr avljal en mož, je to očitno nezadovoljiv dokument. Že v zasnutku bi morali bit i vpisani vanj jamstvo in odškodnina, kot je to v poslovnih pogodbah, in šele pote m bi imel ta dokument vsaj vrednost poslovnega dokumenta. Sveti znak nima v a teističnem času nobene vrednosti. Za vse prizadete bi bilo bolje, če bi bila njego va pogodbeni narava nekoliko bolj jasna.

Če bi bila poročna pogodba z vpisanimi jamstvi in odškodninami, še vedno ne bi zagotovila emocionalne varnosti. Njena vrednost bi bila v tem, da SE NE BI Z DELO, da jo zagotavlja, tako da ženske ne bi bile opogumljene, da se absolutno z anašajo na situacijo, ki nima zaupanja vredne trajnosti. Gospodinja je neplačan d

elavec v hiši svojega moža v zameno za varnost permanentnega uslužbenstva: njen je REDUCTIO AD ABSURDUM primera uslužbenca, ki prejema nižjo plačo v z ameno za to, da je lahko za stalno zaposlen. Toda najslabše plačani uslužbenci so lahko, in so, odpuščeni, in tako tudi žene. Nimajo prihrankov, nimajo več in, s k aterimi bi lahko kupčevale neke drugje in prenašati morajo rano odpustitve. Edi na alternativa za delavca in ženo je, da ne upoštevajo vabe varnosti in da odkrito kupčujejo. Da lahko to stori, mora imeti ženska drugačno vrsto varnosti, neko o sebo varnost, ki ji omogoča, da pojmuje nesigurnost kot svobodo.

Od žensk je zahtevano, da uporabljajo vrlino osebne varnosti, čeprav je nimaj o, kajti one naj se ne bi počutile ogrožene znotraj svojih zakonov, in naj ne bi po dvzemale postopkov, da bi obvarovale svoje interese, čeprav vse to res delajo. Sam ostojnost je teoretično potrebna v zakonu, tako torej logično ni vzroka zarspreje tje lažne varnosti, na katero se ne sme zanesti, če se slučajno pripeti. Iskanje varn osti podvzema najšibkejši del osebnosti, se pravi strah, nepopolnost, utrujenost in napetost. Ženske nočejo tvegati niti do tiste majhne mere, do katere gredo mošk i. Ženske rade omejujejo podvige svojih mož, zlasti če je vmes tveganje, in kot po sledica tega so tudi možnosti za uspeh, veselje in presenečenje omejene.

Poroka — imeti dom in ženo in otroke — ima v življenju pomembno mesto. M oški brez tega ne bi bil popoln — vendar ne verjamem v to, da se navežeš, preden nisi sam nečesa naredil.

Večina ljudi dobi najboljšo možno zaposlitev, dela za napredovanje, in ko zas luži dovolj denarja, sreča dekle in se z njo poroči. Potem je treba kupiti hišo in a vto, in tu smo — vključeni do konca življenja. Ko si potem enkrat petintrideset l et star, se bojiš začeti karkoli na novo, da ne bi izgubil svoje varnosti. Potem to p omeni živeti z vsemi obžalovanji za stvarmi, ki si jih želel storiti.

Tako si je Mike Russel, enaindvajsetletni novinar Edinburgh Evening News, p redstavljal poroko in varnost leta 1964. Kar je on zapazil, je bila funkcija žene, ki prikpleta svojega moža na svoje mesto v komercialni mašini. Socialno skrbstvo op ravičuje svoj obstoj z obljubo varnosti in sili delavca, da se zavaruje proti lastni n emirnosti in vsaki nesreči, ki bi ga lahko zadela, tako da plačuje prispevke za svoj a stara leta in za bolezen od svojih plač, socialno skrbstvo pa uporablja nekaj nje govega zaslužka tako, da v imenu obrambe razvija največje grožnje njegovemu mi nevajočemu obstoju. Žena je zaveznik v taki represiji. Zahteve doma, hipoteke, plačevanje obrov, vse to podpira nepremične tendence njegove zaposlitve in se bori proti njegovim željam za svobodno izbiro zaposlitve in proti vsakemu intere su za direktno akcijo. Če je vzdrževan pravi nivo plačila in anomalije niso preveč očitne, je poročni možki pokoren in zanesljiv delavec. Z igro s strahovi nesigurn osti pred imigranti, in z njihovim nezadovoljstvom zaradi zamrznitve plač in pla čevanjem po učinku, lahko spreten tori spreobrne delavski razred v najbolj zviti konzervativizem.

Če bi ženske odbile svoje vloge v tem vzorcu, in razumele nesigurnost kot svo bodo, ne bi s tem bile opazno na slabšem. Ciniki opažajo, da so neporočeni pari ekonomsko na boljšem, kar se tiče davkov in podobnega, kot poročene dvojice.

Ljubezen mora biti že po svoji naravi preh odna. Iskati skrivnost, ki bi jo naredila trajno, bi bilo tako noro iskanje kot iskanje čaše nes mrtnosti ali čudodelnega zdravila; in odkritje bi bilo enako neuporabno ali prej škodljivo z a človeštvo. Najbolj sveta vez družbe je prija teljstvo.

Mary Wollstonecraft

„A Vindication of the Rights of Women“,
1972, str. 56–7

Spiritualno je ženska na boljšem, če je ne jemljemo kot nekaj samoumevnega. Očitno lahko neformalna razmerja bolj zavezujejo kot formalna, če so razviti vzo rc obojestranskega izkoriščanja, in ti navadno so, toda če bi ženske obdržale spon tano asociacijo kot ideal, bi bili lahko zmanjšani poneumljujoči učinki simbioze. Situacija bi lahko ostala odprta, možen bi bil razvoj na bogatejša področja. Pre šuštvo ne bi vsebovalo nobene grožnje, če bi bile ženske sigurne, da so razmerja, v katerih so uživale, zares poplačana in da se ne ohranjujejo samo zaradi cenzure drugih možnosti. Osamljenost ni nikoli bolj okrutna kot takrat, ko jo čutimo v t esni bližini nekoga, ki je nehal komunicirati. Veliko gospodinj, ki bulji v zadnjo s tran moževega časopisa ali posluša njegovo dihanje v postelji, je bolj osamljenih k ot vsaka devica v najemniški sobi. Veliko osamljenosti osamljenih izhaja iz nezaupanja in egoizma, ne pa iz tega, ker osebam ni uspelo ustvariti zakonske ure ditve. Poročna kupčija nudi tisto, kar ne more biti dano, če je mišljeno, da nudi emocionalno varnost, kajti taka varnost je dosežek posameznika. Lastniška ljube zen, z vso svojo zapeljivostjo, uniči tisto osebno težo in pušča svoje žrtve na nov o ranljive. Tiste uboge ženske, ki krivijo moške, ki so jih ZAPUSTILI, za svojo nes rečo in osamljenost vsak dan odigrajo začetno napako žrtvovanja svoje osebne o dgovornosti do sebe. Nič bolj srečne ne bi bile, če bi ostale poročene. Ko moški osvaja žensko, se poskuša narediti tako nepogrešljivega, kot je nepogrešljiva vsak a ženska vsakemu moškemu: lahko se celo odloči, da jo oplodi, da bi zlomil njen o samo-zadostnost. V borbo, da bi ostala popolna oseba in da bi ljubila iz svoje p opolnosti, namesto iz svoje nepopolnosti, je ženska lahko sojena kot hladna. Lah ko čuti, da jo njeno prejšnje prilagajanje vleče v smer vdaje, toda zapomniti bi si morala, da je bila prvotno ljubljena zaradi sebe; morala bi obdržati sebe, ne bi si s mela dovoliti sitnarjenja, brezmočnosti, živčnosti in ujetosti. Mogoče še nisem d ovolj stara, da bi lahko trdila, da je samostojna ženska vedno ljubljena, da ne mo re biti osamljena vse dotlej, dokler so ljudje na svetu, ki potrebujejo njeno veselo st in njeno moč, toda glede na moje izkušnje, je bilo vedno tako. Ljubimci, ki la hko prosto odhajajo, kadar so nemirni, se vedno vračajo; ljubimci, ki imajo svob odo spremembe, ostanejo zanimivi. Grenka živalskost in obscenost ločitve je nek aj neznanega tam, kjer posameznika nista postala Samska dvojčka. Ljubimec, ki po lastni želji pride v tvojo posteljo, bo prej prespal celo noč z rokami okoli tvoj ega telesa kot ljubimec, ki nima nikjer drugje spati.

Dragi prijatelji,

očito ste se obrnili na napačen naslov. Številka 3/1971 počiva v miru; po sklepu okroglega sodišča Ljubljana, ki je blagovolilo to številko našega časopisa prepovedati, in zapleniti.

Zato je najbrž naslov Postaja milice, Rimska 24, 61001 Ljubljana primerni za vašo prošnjo.

Želimo vam veliko uspeha in ostajamo vaši vdani prijatelji.

Tribuna

Dom kulture in Zveza mladine v Vrbasu
razpisujeta

NATEČAJ

za sodelovanje na četrtem festivalu jugoslovanske poezije mladih, ki bo v Vrbasu v dneh 18., 19. in 20. maja 1972 pod pokroviteljstvom in dистриjsko-prehrambenega kombinata „Vrbas“ iz Vrbasa.

Pogoji:

- pravico sodelovati imajo mladi do 27. leta starosti z dvema do sedaj neobjavljenima pesmima v katerem koli jeziku narodov ali narodnosti Jugoslavije
- pesmi naj bodo podpisane s šifro
- obenem s pesmimi naj avtor pošlje, v posebni ovojnici, ime, priimek, naslov, datum in kraj rojstva in oznako šifre
- pesmi lahko pošljete do vključno 10. aprila 1972 v sedmih primerkih, napisanih na pisalnem stroju, na naslov: Dom kulture Vrbas, M. Tita 87 (za konkurz)
- pesmi, ki jih bo izbrala žirija, bodo objavljene v festivalskih publikacijah brez povračila
- pesniki, katerih pesmi bodo izbrane, bodo obveščeni do 10. maja 1972
- rokopisov ne bomo vračali
- na festivalu bodo dodeljene tri nagrade strokovne žirije:

- I. nagrada: 2.000,00 dinarjev
- II. nagrada: 1.500,00 dinarjev
- III. nagrada: 1.000,00 dinarjev.

Razen rednih nagrad bo žirija dodelila še več posebnih nagrad.

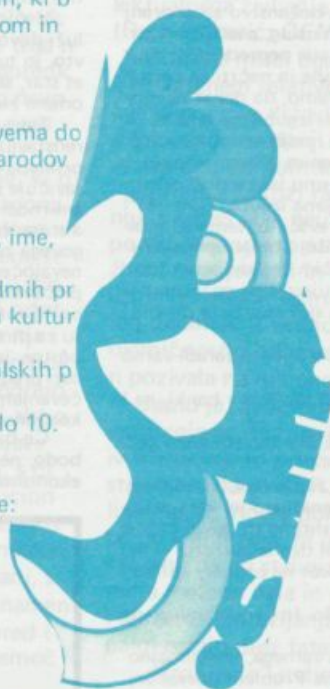
To Redaction of Tribuna, Trg Revolucije 1/II, Ljubljana, Yugoslavia

International Institute of Social History
Amsterdam—C.
Herengracht 262—266

For our library we regularly receive Tribuna
but as yet nr. 3 (1971) is/are missing.

Would you be so kind to send us this/these number(s) to complete our file?

Thanking you in anticipation,
yours truly
(podpis nečitljiv) librarian
Amsterdam, 8 February 1972

FUR FRUEHLUNG

Koledar sije in z njim letni čas. Cesta dalj-
na, pomlad neskončna. Črni dnevi — ni jih.
Hvala, zemlja: krožiš. Nepojmljivo, tako.
vrata, kozmos valuje, človeka dviga, podira.
O theos, thos-kosmos, pan-theos.

Prst: odprta. Sprejema. Poljubi.

Zlate zvezde. Tigri. Kaos.

FRUEHLUNG. SPRING. PRIMAVERA.
BECHA. PROLJEĆE. POMLAD: O, prole-
tari vseh dežel, združite se!

Ptice,

cvetlice,

lepotice.

Dnevi dreva. Dinamika deviškosti.

Seminar. Poezija. Blagor.

Theos. Theos — fallos. Ritem.

Životek. Hlastanje. Ihtenje.

Ravbarji. Onemoglost.

Jeklo. Vratovje. Acidum Žrtve. Sadje.

BECHA. MOCKBA.

Vitkost, lepota, alabaster, kruh.

Vice, žlice, prasice.

Sinja kovačija. Labod. Herz. Schmerz.

Con tutta la forza della seriosita.

Brizganec.

I was never too clever.

Kozmos, kozmonavt sem. Kozmopolit. Vlakovodja.

Diham. Hvala.

Konilunkcija rešuje vaš zakon.

Divjava, draga, nora, naga.

Izzivanje, kozmos, prdeci.

Kemija zmaguje, kemija ve zase, biologija je slučaj.

Ja, pšenica.

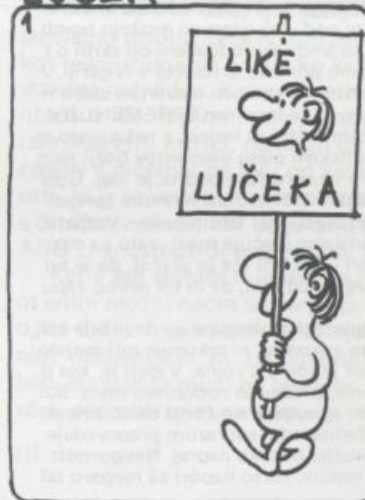
Dihanje. Dogme.

Veter. Vihar.

BECHA.

Tudi muhe bojo prišle. In marsikateri
drek jih bo ljubeznivo nahranil. Kajti mnogo
glav se bo odprlo.

LUČEK

ALL RIGHTS RESERVED BY ME

* TO NI PAKA

* PAKA

JERNEJ ROVŠEK

... SE BO NADALJEVALO...

Jan 72